

CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG HAI CẤP VÀ VAI TRÒ CỦA KIỂM TOÁN NHÀ NƯỚC TRONG QUẢN LÝ TÀI CHÍNH CÔNG

• TS. MAI VĂN TÂN*

Trong tiến trình cải cách tổ chức bộ máy nhà nước theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, mô hình chính quyền địa phương hai cấp đang được triển khai ở Việt Nam như một giải pháp quan trọng nhằm nâng cao chất lượng quản trị nhà nước và quản lý tài chính công. Việc giảm bớt cấp trung gian trong tổ chức chính quyền địa phương làm gia tăng mức độ phân cấp, phân quyền về ngân sách, tài sản công và đầu tư công cho chính quyền cơ sở, đồng thời đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với công tác kiểm tra, giám sát tài chính công. Trong bối cảnh đó, Kiểm toán nhà nước với vai trò là cơ quan kiểm tra tài chính công độc lập do Quốc hội thành lập giữ vị trí then chốt trong việc bảo đảm kỷ luật, kỷ cương tài chính, nâng cao tính minh bạch và trách nhiệm giải trình của chính quyền địa phương. Bài viết tập trung phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn của mô hình chính quyền địa phương hai cấp, làm rõ vai trò của Kiểm toán nhà nước trong quản lý tài chính công tại địa phương, chỉ ra những thách thức đặt ra đối với hoạt động kiểm toán, từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm phát huy hiệu quả vai trò của Kiểm toán nhà nước trong bối cảnh đổi mới tổ chức chính quyền địa phương ở Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: Chính quyền địa phương hai cấp; Kiểm toán nhà nước; quản lý tài chính công; trách nhiệm giải trình.

*Trường Đại học Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh

Two-tier local government and the role of the State Audit Office in public financial management

In the process of reforming the state apparatus toward a lean, effective and efficient model, the two-tier local government model is being implemented in Vietnam as a key solution to enhance the quality of state governance and public financial management. Reducing intermediary levels in local government organizations increases the degree of decentralization and delegation of power regarding budgets, public assets and public investment to grassroots authorities. However, this also imposes higher requirements for the inspection and supervision of public finances. In this context, the State Audit Office of Vietnam (SAV) - as an independent public financial oversight body established by the National Assembly - plays a pivotal role in ensuring financial discipline, improving transparency and strengthening the accountability of local governments. This article focuses on analyzing the theoretical and practical foundations of the two-tier local government model, clarifying SAV's role in local public financial management and identifying the challenges in audit activities. From there, it proposes solutions to enhance the effectiveness of SAV's role amidst the current organizational innovations of local government in Vietnam.

Keywords: Two-tier local government; State Audit Office of Vietnam; public financial management; accountability.

JEL classification: H83, H71, H72

<https://doi.org/10.65771/ati-jas.02202601>

Cải cách tổ chức chính quyền địa phương gắn với đổi mới quản lý tài chính công là một nội dung quan trọng trong tiến trình xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Thực tiễn cho thấy, mô hình tổ chức chính quyền địa phương nhiều cấp, nhiều tầng nấc trung gian tuy có ưu điểm trong quản lý theo chiều sâu, nhưng cũng bộc lộ không ít hạn chế như bộ máy cồng kềnh, chi phí quản lý lớn, chồng chéo chức năng, nhiệm vụ và làm giảm tính chủ động của chính quyền cơ sở. Vì vậy, mô hình chính quyền địa phương hai cấp được xem là một hướng đi phù hợp nhằm tinh giản bộ máy, tăng cường phân cấp, phân quyền, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước và chất lượng cung ứng dịch vụ công. Tuy nhiên, việc trao quyền nhiều hơn cho chính quyền địa phương, đặc biệt là trong lĩnh vực ngân sách nhà nước, quản lý tài sản công và đầu tư công, cũng làm gia tăng nguy cơ rủi ro tài chính nếu thiếu cơ chế kiểm tra, giám sát hiệu quả.

Kết luận số 127-KL/TW ngày 28/02/2025 của Bộ Chính trị đã mở đường cho cuộc tái cấu trúc

sâu rộng chưa từng có: thí điểm và triển khai mô hình chính quyền địa phương hai cấp, loại bỏ cấp trung gian (cấp huyện). Sự chuyển dịch này không đơn thuần là việc vẽ lại bản đồ hành chính, mà là một cuộc cách mạng về phân quyền tài khóa, phân quyền quản lý ngân sách. Khi các dòng vốn ngân sách và quyền quyết định đầu tư được trao trực tiếp cho cấp cơ sở, khoảng cách giữa người ra quyết định và người thụ hưởng được rút ngắn, hứa hẹn gia tăng hiệu quả phân bổ nguồn lực. Tuy nhiên, theo lý thuyết Người đại diện (Principal-Agent Theory), sự gia tăng quyền lực nếu không đi kèm với cơ chế giám sát tương thích sẽ làm nảy sinh các rủi ro và nguy cơ trục lợi chính sách.

Trong bối cảnh đó, Kiểm toán nhà nước đứng trước thách thức kép: vừa phải thích ứng với quy mô đối tượng, đầu mối kiểm toán được gia tăng, vừa phải đổi mới phương pháp kiểm toán để đảm bảo chất lượng. Kiểm toán nhà nước, với chức năng kiểm toán việc quản lý, sử dụng tài chính công, tài sản công, đóng vai trò quan trọng trong việc bảo đảm kỷ luật, kỷ cương tài chính và nâng

cao trách nhiệm giải trình của chính quyền địa phương trong mô hình hai cấp. Việc nghiên cứu một cách hệ thống vai trò của Kiểm toán nhà nước trong quản lý tài chính công ở chính quyền địa phương hai cấp có ý nghĩa cả về mặt lý luận và thực tiễn, góp phần hoàn thiện cơ chế giám sát tài chính công ở Việt Nam.

1. Cơ sở lý luận về chính quyền địa phương hai cấp

1.1. Khái niệm và đặc điểm của chính quyền địa phương hai cấp

Chính quyền địa phương hai cấp là mô hình tổ chức trong đó hệ thống chính quyền ở địa phương được thiết kế với hai cấp hành chính cơ bản, thường là cấp tỉnh (hoặc thành phố trực thuộc trung ương) và cấp cơ sở (xã, phường, thị trấn hoặc đơn vị hành chính tương đương). So với mô hình ba cấp truyền thống, mô hình hai cấp có những đặc điểm chủ yếu sau:

Thứ nhất, bộ máy hành chính được tinh giản, giảm bớt tầng nấc trung gian, qua đó giảm chi phí quản lý và nâng cao hiệu quả điều hành.

Thứ hai, mức độ phân cấp, phân quyền cho chính quyền cơ sở được mở rộng, đặc biệt trong quản lý ngân sách, đầu tư công và cung ứng dịch vụ công.

Thứ ba, vai trò tự chủ và tự chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương được đề cao, gắn với yêu cầu tăng cường minh bạch và trách nhiệm giải trình.

Thứ tư, cơ chế kiểm tra, giám sát tài chính công phải được thiết kế phù hợp để kiểm soát quyền lực trong điều kiện phân cấp mạnh mẽ.

1.2. Quản lý tài chính công trong chính quyền địa phương

Quản lý tài chính công là quá trình lập, phân bổ, sử dụng và kiểm soát các nguồn lực tài chính của Nhà nước nhằm thực hiện các mục tiêu phát

triển kinh tế - xã hội. Ở cấp địa phương, quản lý tài chính công bao gồm quản lý ngân sách địa phương, tài sản công, các quỹ tài chính nhà nước ngoài ngân sách và hoạt động đầu tư công. Với mô hình chính quyền địa phương hai cấp, quản lý tài chính công, tài sản công có một số đặc điểm nổi bật: Quyền quyết định và trách nhiệm của chính quyền cơ sở đối với ngân sách được tăng cường; Dòng chảy ngân sách và đầu tư công trở nên trực tiếp hơn, giảm bớt khâu trung gian; Yêu cầu về minh bạch, hiệu quả và trách nhiệm giải trình trong sử dụng nguồn lực công trở nên cấp thiết hơn.

2. Vai trò của Kiểm toán nhà nước trong quản lý tài chính công ở chính quyền địa phương hai cấp

2.1. Bảo đảm kỷ luật, kỷ cương tài chính

Một trong những vai trò cốt lõi của Kiểm toán nhà nước là kiểm tra việc tuân thủ pháp luật về tài chính - ngân sách tại các cấp chính quyền địa phương. Thông qua hoạt động kiểm toán, Kiểm toán nhà nước phát hiện và kiến nghị xử lý các vi phạm trong lập, chấp hành và quyết toán ngân sách địa phương, qua đó góp phần bảo đảm kỷ luật, kỷ cương tài chính trong điều kiện phân cấp, phân quyền ngày càng sâu rộng.

Đối với mô hình chính quyền địa phương hai cấp, khi quyền hạn về tài chính tập trung nhiều hơn ở cấp cơ sở, vai trò này của Kiểm toán nhà nước càng trở nên quan trọng nhằm ngăn ngừa tình trạng buông lỏng quản lý hoặc lạm quyền trong sử dụng ngân sách nhà nước.

2.2. Nâng cao tính minh bạch và trách nhiệm giải trình của chính quyền địa phương

Minh bạch và trách nhiệm giải trình là hai trụ cột quan trọng của quản trị tài chính công hiện đại. Các báo cáo kiểm toán của Kiểm toán nhà nước cung cấp thông tin khách quan, trung thực về tình hình quản lý và sử dụng tài chính công tại địa phương, tạo cơ sở để Hội đồng nhân dân, các cơ

quan dân cử và người dân giám sát hoạt động của chính quyền.

Trong mô hình hai cấp, khi khoảng cách giữa chính quyền và người dân được rút ngắn, yêu cầu công khai, minh bạch thông tin tài chính càng trở nên cấp thiết; Kiểm toán nhà nước, thông qua việc công khai kết quả kiểm toán theo quy định của pháp luật, góp phần quan trọng vào việc nâng cao trách nhiệm giải trình của chính quyền địa phương.

Bên cạnh kiểm toán tuân thủ và kiểm toán tài chính, Kiểm toán nhà nước ngày càng chú trọng kiểm toán hoạt động nhằm đánh giá tính kinh tế, hiệu quả và hiệu lực trong quản lý, sử dụng nguồn lực công. Điều này đặc biệt có ý nghĩa trong bối cảnh chính quyền địa phương hai cấp được trao quyền lớn hơn trong quyết định đầu tư và phân bổ ngân sách.

Thông qua kiểm toán hoạt động, Kiểm toán nhà nước không chỉ chỉ ra những tồn tại, hạn chế mà còn đưa ra các kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả

quản lý tài chính công, góp phần sử dụng tiết kiệm, hiệu quả nguồn lực của Nhà nước.

Các kiến nghị của Kiểm toán nhà nước không chỉ có giá trị xử lý các vấn đề cụ thể tại từng địa phương mà còn là cơ sở thực tiễn quan trọng cho việc sửa đổi, bổ sung và hoàn thiện cơ chế, chính sách quản lý tài chính công. Trong quá trình triển khai mô hình chính quyền địa phương hai cấp, vai trò này của Kiểm toán nhà nước càng trở nên quan trọng nhằm bảo đảm sự đồng bộ, thống nhất của hệ thống pháp luật về ngân sách, đầu tư công và tài sản công.

2.3. Những vấn đề đặt ra đối với hoạt động kiểm toán địa phương

Mở rộng phạm vi và đối tượng kiểm toán: Mô hình chính quyền địa phương hai cấp làm thay đổi cơ cấu quản lý tài chính công, kéo theo sự gia tăng về phạm vi và đối tượng kiểm toán của Kiểm toán nhà nước. Trong khi đó, nguồn lực kiểm toán (nhân lực, thời gian, kinh phí) còn có

những hạn chế nhất định, đòi hỏi Kiểm toán nhà nước phải đổi mới phương pháp và cách thức tổ chức kiểm toán.

Chênh lệch về năng lực quản lý tài chính tại cơ sở: Trình độ quản lý tài chính, kế toán và năng lực điều hành ngân sách giữa các địa phương, đặc biệt là ở cấp cơ sở, còn chưa đồng đều. Điều này vừa làm gia tăng rủi ro tài chính, vừa đặt ra yêu cầu cao hơn đối với hoạt động kiểm toán trong việc hướng dẫn, kiến nghị hoàn thiện quản lý.

Yêu cầu đổi mới phương pháp và ứng dụng công nghệ: Quản lý tài chính công trong bối cảnh chuyển đổi số đòi hỏi Kiểm toán nhà nước phải tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, phân tích dữ liệu lớn và các công cụ kiểm toán hiện đại nhằm nâng cao hiệu quả và chất lượng kiểm toán địa phương.

Thách thức trong việc kiểm toán xử lý tài sản công dôi dư hậu sáp nhập: Quá trình sáp nhập các đơn vị hành chính cấp huyện, xã để thực hiện mô hình hai cấp dẫn đến hệ quả tất yếu là sự dôi dư hàng loạt trụ sở làm việc, nhà đất và tài sản công. Thực tiễn từ việc sáp nhập tại các tỉnh cho thấy, nếu không có sự kiểm soát chặt chẽ, các tài sản này rất dễ rơi vào tình trạng “bỏ hoang”, xuống cấp hoặc bị sử dụng sai mục đích, gây lãng phí nguồn lực đặc biệt lớn. Vấn đề đặt ra cho Kiểm toán nhà nước là phải chuyển dịch trọng tâm từ kiểm toán tuân thủ sang kiểm toán hoạt động.

Yêu cầu về đánh giá tính hiệu lực, hiệu quả của chính sách: Đối với mô hình chính quyền địa phương hai cấp, quyền quyết định đầu tư và ngân sách được trao trực tiếp cho cấp cơ sở. Điều này đặt ra câu hỏi lớn về hiệu quả thực tế của dòng vốn: Liệu việc loại bỏ cấp trung gian có thực sự làm tăng hiệu quả đầu tư công hay chỉ chuyển rủi ro từ cấp huyện xuống cấp xã?

Về thời gian kiểm toán: Kiểm toán nhà nước đối mặt với “thách thức kép”: vừa phải kiểm toán với tiến độ nhanh để phục vụ phê chuẩn quyết toán¹, vừa phải thực hiện các cuộc kiểm toán hoạt động để đánh giá tính kinh tế, hiệu quả và hiệu lực của các chương trình mục tiêu quốc gia, các chuyên đề được Quốc hội giám sát tại địa bàn. Khó khăn nằm ở chỗ, hệ thống dữ liệu và chỉ tiêu đánh giá hiệu quả tại cấp xã thường sơ sài, thiếu đồng bộ, khiến việc định lượng hiệu quả chính sách trở nên phức tạp. Kiểm toán viên không chỉ dừng lại ở việc xác nhận số liệu thu - chi, mà phải trả lời được câu hỏi: Chính sách phân quyền có thực sự mang lại lợi ích cho người dân địa phương hay không?

3. Một số giải pháp nâng cao chất lượng kiểm toán

3.1. Về phía Kiểm toán nhà nước

Sửa đổi, điều chỉnh Quyết định số 682/QĐ-KTNN ngày 11/5/2022 của Kiểm toán nhà nước về Ban hành hướng dẫn kiểm toán Báo cáo quyết toán ngân sách địa phương nhằm phù hợp với việc sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy tại các địa phương theo Kết luận số 127-KL/TW ngày 28/02/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về triển khai nghiên cứu, đề xuất tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị. Trong đó, làm rõ hướng dẫn việc chọn mẫu kiểm toán làm cơ sở kiểm tra, xác nhận tính trung thực, hợp lý của báo cáo quyết toán. Vì theo Hướng dẫn hiện nay, trong quá trình kiểm toán, kiểm toán viên “chọn mẫu một số báo cáo quyết toán ngân sách của đơn vị sử dụng ngân sách, một số báo cáo quyết toán vốn đầu tư công nguồn ngân sách nhà nước theo năm ngân sách của chủ đầu tư để so sánh, đối chiếu, đánh giá công tác quyết toán, thẩm định, xét duyệt” nhưng không hướng dẫn cụ thể nội dung, phạm vi so sánh, đối chiếu. Về bản chất, kiểm toán quyết toán ngân sách nhà nước vẫn

¹Theo Luật Ngân sách nhà nước năm 2025: Hội đồng nhân dân cấp xã xem xét, phê chuẩn báo cáo quyết toán ngân sách cấp mình trước ngày 31 tháng 3 năm sau; Ủy ban nhân dân cấp tỉnh tổng hợp, lập quyết toán ngân sách địa phương, gửi Bộ Tài chính, Kiểm toán nhà nước trước ngày 01 tháng 5 năm sau, trình Hội đồng nhân dân cấp tỉnh để phê chuẩn quyết toán ngân sách địa phương trước ngày 01 tháng 7 năm sau.

phải tiếp cận từ khâu lập, giao dự toán chi, bố trí kế hoạch vốn đầu tư xây dựng cơ bản và việc điều chỉnh dự toán, điều chỉnh kế hoạch đầu tư công, chấp hành các quy định có liên quan đến thu ngân sách nhà nước và các quy định có liên quan đến tổ chức hiện dự toán chi và kế hoạch đầu tư công; chấp hành các quy định về khóa sổ, lập báo cáo quyết toán ngân sách địa phương; xử lý số dư dự toán thu, chi chuyển nguồn... Tuy nhiên, nội dung hướng dẫn hiện nay lại giới hạn: không đánh giá công tác quản lý và điều hành của các cấp chính quyền huyện, xã và các đơn vị dự toán; không kiểm toán chi tiết dự án; không kiểm toán công tác quản lý tài sản công của địa phương... nên cần có hướng dẫn cụ thể nhằm đảm bảo mục tiêu cuộc kiểm toán.

Nâng cao chất lượng các văn bản hướng dẫn kiểm toán: các vụ tham mưu cần nghiên cứu bổ sung, sửa đổi trình Lãnh đạo Kiểm toán nhà nước Hướng dẫn kiểm toán cụ thể về phạm vi, nội dung kiểm toán phù hợp với đặc thù của chính quyền địa phương hai cấp, như: cần quy định cụ thể về số lượng mẫu chọn khi kiểm toán tại các xã nhằm đảm bảo đủ mẫu đại diện cho kiểm toán ngân sách địa phương và xác nhận báo cáo quyết toán ngân sách địa phương; hướng dẫn về nội dung, phạm vi và phương pháp tổ chức của các Tổ kiểm toán, Đoàn kiểm toán khi thực hiện kiểm toán để đảm bảo thống nhất và phù hợp với Luật Tổ chức chính quyền địa phương số 72/2025/QH15 và Luật Ngân sách nhà nước số 89/2025/QH15...

Đào tạo và ứng dụng công nghệ để khai thác dữ liệu kiểm toán: tổ chức tập huấn và hướng dẫn về Mục lục ngân sách nhà nước, việc khai thác sử dụng phần mềm TABMIS để phục vụ công tác kiểm toán được hiệu quả hơn; đồng thời, xây dựng hoặc mua sắm các phần mềm hỗ trợ kiểm toán và phân tích thông tin, dữ liệu ngân sách nhà nước để nâng cao hơn nữa hiệu quả hoạt động kiểm toán ngân sách nhà nước nói chung và kiểm toán ngân sách địa phương nói riêng.

Hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về kiểm toán tài chính công phù hợp với mức độ phân cấp, phân quyền trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp.

Tăng cường kiểm toán hoạt động, kiểm toán chuyên đề đối với các lĩnh vực rủi ro cao như đầu tư công, quản lý đất đai, tài sản công và các chương trình mục tiêu. Với mô hình chính quyền địa phương hai cấp thì quyền hạn và nguồn lực được phân cấp mạnh hơn, địa phương được trao quyền tự chủ lớn hơn trong quyết định đầu tư và sử dụng ngân sách. Vì vậy, khi phân cấp mạnh và đồng thời tăng cường kiểm soát quyền lực thì kiểm toán hoạt động, kiểm toán chuyên đề sẽ giúp cho việc đánh giá hiệu quả thực thi chính sách, phát hiện kẽ hở trong cơ chế phân cấp và ngăn ngừa lạm quyền hoặc buông lỏng quản lý. Do đó, tăng cường kiểm toán hoạt động và kiểm toán chuyên đề đối với các lĩnh vực rủi ro cao trong bối cảnh chính quyền địa phương hai cấp là yêu cầu tất yếu của phân cấp, phân quyền, là công cụ kiểm soát quyền lực hiệu quả, biện pháp phòng ngừa tham nhũng, thất thoát và là giải pháp nâng cao hiệu quả quản trị công và sử dụng ngân sách.

Chuyển đổi số toàn diện hoạt động kiểm toán địa phương. Để giải quyết bài toán mâu thuẫn giữa quy mô đối tượng kiểm toán khổng lồ và hạn chế nguồn lực, Kiểm toán nhà nước cần thực hiện chiến lược “Kiểm toán dựa trên dữ liệu”: Một là, khai thác triệt để dữ liệu từ Hệ thống thông tin quản lý Ngân sách và Kho bạc (TABMIS) và tiến tới là Hệ thống Ngân sách và Kế toán số (VDBAS) theo lộ trình của Bộ Tài chính (Thông tư 132/2025/TT-BTC). Kiểm toán nhà nước cần tiếp tục xây dựng các công kết nối dữ liệu để truy xuất trực tiếp dữ liệu thu - chi ngân sách địa phương (cấp cơ sở như cấp xã, cấp tỉnh) theo thời gian thực. Hai là, ứng dụng Trí tuệ nhân tạo (AI) và Phân tích dữ liệu lớn (Big Data) để tự động hóa quy trình đánh giá rủi ro. Xây dựng các thuật toán nhận diện dấu hiệu bất thường như: các giao dịch chi tiêu lớn vào cuối

năm, các gói thầu có tỷ lệ tiết kiệm thấp, sự trùng lặp hóa đơn... Hệ thống sẽ tự động phân loại các đơn vị cấp xã thành các nhóm rủi ro (cao - trung bình - thấp) để hỗ trợ lập kế hoạch kiểm toán, lựa chọn đầu mối kiểm toán có trọng tâm, trọng điểm.

Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực kiểm toán, chú trọng đào tạo kiểm toán viên về quản lý tài chính công địa phương và kiểm toán hoạt động. Ngoài ra, cần tạo các kỹ năng, thủ tục kiểm toán của các loại hình kiểm toán hoạt động và “kiểm toán trách nhiệm kinh tế” cho kiểm toán viên, thay vì chỉ tập trung vào kiểm toán tuân thủ.

3.2. Về phía các Kiểm toán nhà nước khu vực

Thứ nhất, cần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực: sắp xếp, bố trí nhân sự Trưởng đoàn, Tổ trưởng và thành viên các đoàn cả năm, thực hiện luân chuyển địa bàn thực hiện kiểm toán giữa các kiểm toán viên; bố trí nhân sự là những kiểm toán viên có kinh nghiệm, bảo đảm đủ cơ cấu chuyên môn.

Thứ hai, trước khi triển khai các cuộc kiểm toán, Kiểm toán trưởng và Trưởng đoàn kiểm toán thực hiện quán triệt thực hiện nghiêm các quy định của Nhà nước, của Ngành. Đồng thời, tổ chức tập huấn, trao đổi cụ thể về kế hoạch và các nội dung trọng yếu, phương pháp và phạm vi kiểm toán; thống nhất hướng xử lý đối với một số vấn đề phát hiện chung, mang tính căn bản.

Thứ ba, tăng cường kiểm soát chất lượng kiểm toán để kịp thời khắc phục những tồn tại trong hoạt động kiểm toán; thực hiện kiểm soát hồ sơ kiểm toán của Đoàn kiểm toán xuyên suốt quá trình kiểm toán. Các đơn vị bố trí Phó Kiểm toán trưởng làm Tổ trưởng tổ kiểm soát chất lượng kiểm toán để tận dụng kinh nghiệm thực tiễn; nâng cao chất lượng công tác thẩm định báo cáo kiểm toán.

Thứ tư, chú trọng khảo sát, thu thập thông tin và lập kế hoạch kiểm toán tổng thể theo đúng các nội dung của đề cương kiểm toán báo cáo quyết toán ngân sách địa phương; chú trọng việc phân

tích thông tin đã đánh giá rủi ro và xác định trọng yếu kiểm toán; tuân thủ chuẩn mực kiểm toán và các quy định về hồ sơ mẫu biểu do Kiểm toán nhà nước ban hành; tuân thủ chế độ báo cáo định kỳ, đột xuất; tăng cường tổng kết, đánh giá rút kinh nghiệm qua mỗi cuộc kiểm toán.

Thứ năm, chú trọng công tác đào tạo nội bộ, tăng cường trao đổi theo hướng cầm tay chỉ việc từ kết quả kiểm toán thực tế được tổng kết sau mỗi cuộc kiểm toán, từ tình huống cụ thể để rút ra bài học kinh nghiệm cho kiểm toán viên, Tổ kiểm toán và Đoàn kiểm toán; trong đào tạo cũng đặc biệt lưu ý tới kỹ năng thu thập bằng chứng, khai thác dữ liệu lớn và áp dụng công nghệ thông tin trong hoạt động kiểm toán tại các cơ quan tổng hợp để phù

hợp với bối cảnh chuyển đổi số và yêu cầu nâng cao chất lượng kiểm toán hiện nay.

Mô hình chính quyền địa phương hai cấp là một bước tiến quan trọng trong cải cách tổ chức bộ máy nhà nước và quản lý tài chính công ở Việt Nam. Trong bối cảnh đó, Kiểm toán nhà nước giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc bảo đảm kỷ luật, kỷ cương tài chính, nâng cao tính minh bạch, trách nhiệm giải trình và hiệu quả sử dụng nguồn lực công tại địa phương. Việc tiếp tục đổi mới hoạt động kiểm toán, hoàn thiện thể chế và nâng cao năng lực của Kiểm toán nhà nước là điều kiện then chốt để đáp ứng yêu cầu quản lý tài chính công trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp, góp phần phát triển bền vững nền tài chính quốc gia. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Luật Kiểm toán nhà nước năm 2015;
2. Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Kiểm toán nhà nước năm 2019;
3. Nghị quyết số 999/2020/UBTVQH14 ngày 16/9/2020 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về việc Ban hành Chiến lược phát triển Kiểm toán nhà nước đến năm 2030 (giai đoạn 2021-2030);
4. Quyết định số 682/QĐ-KTNN ngày 11/5/2022 của Kiểm toán nhà nước quy định về Ban hành hướng dẫn kiểm toán báo cáo quyết toán ngân sách địa phương;
5. Quyết định số 1495/QĐ-KTNN ngày 20/8/2024 của Kiểm toán nhà nước về quy chế tổ chức và hoạt động của Đoàn Kiểm toán nhà nước;
6. Quyết định số 03/2021/QĐ-KTNN ngày 17/11/2021 quy định về trình tự lập, thẩm định, xét duyệt và ban hành kế hoạch kiểm toán tổng quát của cuộc kiểm toán;
7. Quyết định số 01/2022/QĐ-KTNN ngày 18/3/2022 của Kiểm toán nhà nước quy định về trình tự lập, thẩm định, xét duyệt và phát hành báo cáo kiểm toán của Kiểm toán nhà nước;
8. Luật Tổ chức chính quyền địa phương số 72/2025/QH15;
9. Luật Ngân sách nhà nước số 89/2025/QH15;
10. Mai Văn Tân, “Nâng cao chất lượng kiểm toán báo cáo quyết toán ngân sách địa phương”, Tạp chí Nghiên cứu Khoa học kiểm toán - Kiểm toán nhà nước, số 209 - tháng 3/2025.

*Ngày nhận bài: 04/02/2026
Ngày chỉnh sửa: 12/02/2026
Ngày duyệt đăng: 13/02/2026*